

Tekst Tanja Thybo, chef for Forskning & Viden, Diabetesforeningen, og Torben Hansen, professor, MD, ph.d., Københavns Universitet

Grafik Ann-Britt Broström

Diabetestyper

Type (efter antal tilfælde)

Type 2

Type 1

LADA

Type 1½

Graviditetsdiabetes

MODY

Neonatal diabetes

Medicininduceret diabetes

Sekundær diabetes

Kendetegn	Ikke insulinkrævende ved diagnose	Insulinkrævende diabetes	Typisk en langsomt udviklende type 1-diabetes. Kaldes populært type 1½, da tilstanden minder om en mellemting mellem type 1- og type 2-diabetes. Typisk diagnosticeret som type 2, men uden klassiske kendetegn og relativ ung. Kan også være diagnosticeret som type 1, men har stadig egenproduktion af insulin	Diabetes diagnosticeret under graviditet, går ofte væk efter fødslen, halvdelen vil udvikle type 2-diabetes inden for 10 år. Omtrent 5-6 procent vil have graviditetsdiabetes på grund af en mutation i et MODY-gen	Skyldes en mutation i et enkelt gen. Relativ sjælden diabetesform, som minder både om type 1 og type 2. Der findes 14 MODY subtyper, hvoraf GCK-diabetes (MODY2) og HNF1A-diabetes (MODY3) er de hyppigste. Diagnosticeres ofte før 25-årsalderen. Typisk har flere generationer i familien diabetes. Ofte nedsat insulinproduktion og ingen antistoffer	Skyldes en mutation i et enkelt gen. (der er mere end 15 former)	Går som regel væk, hvis man stopper medicinen, men kan udvikle sig til type 2-diabetes	Fjernelse af eller sygdom i bugspytkirtlen
Risikofaktorer	Alder Diabetes i nærmeste familie Overvægt	Diabetes i nærmeste familie	Diabetes i nærmeste familie	Diabetes i nærmeste familie Overvægt	Diabetes i nærmeste familie, typisk har en forælder og halvdelen af ens søskende kendt diabetes		Visse typer medicin som for eksempel binyrebarkhormon, anti-psykotisk medicin, protease hæmmere (HIV), statiner, betablokkere	Andre sygdomme som kræft i bugspytkirtlen, betændelse i bugspytkirtlen, cystisk fibrose
Alder ved diagnose	Voksne, fortrinsvis 50+	Børn og voksne	Typisk 30-50 år	Voksne kvinder	Børn og voksne	Børn under 6 måneder	Fortrinsvis voksne	Fortrinsvis voksne
Insulinproduktion	Ja	Ingen eller meget nedsat	Ofte let nedsat, og ofte faldende med tiden	Ja	Ja	I nogle tilfælde, men oftest ingen insulinproduktion	Ingen eller nedsat	Ingen eller nedsat
Antistoffer	Nej	Ja, næsten altid	Ja, næsten altid	Sjældent	Nej	Nej	Nej	Nej
Sådan stilles den rette diagnose	HbA1c over 48 mmol/mol	Forhøjet blodsukker Antistoffer Meget lavt niveau af C-peptid	Forhøjet blodsukker Antistoffer Faldende niveau af C-peptid	Forhøjet blodsukker ved sukkerbelastningstest	Forhøjet blodsukker Negativ test for antistoffer Gentest	Forhøjet blodsukker Gentest	Forhøjet blodsukker	Forhøjet blodsukker
Behandling	Kost og motion Antidiabetika i form af tabletter eller pen Insulin	Insulin	Insulin, men kan være antidiabetika i form af tabletter eller pen og livsstil i starten	Kost og motion eventuelt kombineret med insulin	Ingen behandling ved GCK-diabetes (MODY2), SU** ved HNF1A-diabetes (MODY3)	SU** eller insulin	Antidiabetika i form af tabletter eller pen Insulin	Ofte insulin
Antal personer i DK	252.000	28.000	5-10 procent af de samlede 280.000	3-4 procent af alle graviditeter	1-2 procent af de samlede 280.000	Meget sjælden		

**Sulfonylurinstoffer

Hvad skal du som behandler være opmærksom på?

■ Hvis patienten er relativ ung og ikke overvægtig, så overvej igen om type 2 er den rette diagnose.

■ Ved den mindste tvivl så tjek for antistoffer og C-peptid.

■ Ved tidlig type 2-diagnose, og samtidig familiehistorik, så overvej en gentest.